

Village and Development

Vol. 27, No. 106, Summer 2024

Research Paper

Analysis of the Effects of Good Governance on Rural Livability: Case Study of Darmian County

*J.Mikaniki*¹

Received: 22 July, 2024 Accepted: 6 November, 2024

Abstract

Introduction

Introduction: Good governance is essential for sustainable rural development, promoting management based on maximum community participation and social values to enhance livability in various aspects of rural life. As governance theory evolves, competent governance has emerged as a key focus due to its effectiveness in fostering collaboration between government and citizens in public affairs management. Effective governance is achieved when all local stakeholders are involved in policy-making, planning, organization, implementation, and monitoring processes. Rural areas in the country face challenges such as population decline, particularly in dry and border regions, impacting the economic and social fabric of rural communities. This study aims to assess the impact of competent governance on rural livability in border regions of South Khorasan province, providing insights into the role of governance in enhancing the livability of rural villages and ensuring their sustainability.

Materials and Methods

This research adopts a descriptive-analytical approach and is classified as applied research. Data collection methods include literature review and surveys. A researcher-designed questionnaire, validated and tested for reliability, was used to collect data on good governance (comprising eight indicators with 31 questions) and livability (comprising ten indicators with 51 questions). Descriptive statistics, correlation analysis, and multivariate regression were employed to analyze the data gathered through surveys.

1. Associate Professor of Geography and Rural Planning, Geography Department, Faculty of Humanities, University of Birjand, Birjand, Iran. (javadmikaniki@birjand.ac.ir)

DOI: 10.30490/rvt.2024.366481.1607

The study population consisted of 93 villages with approximately 10,000 households, with a sample of 23 villages (6,525 people and 1,801 households) selected based on population size, location, and distribution criteria. The sample size was determined using Cochran's formula, resulting in 317 households.

Results and Discussion

Analysis of the research sample's responses revealed that the participation index had the highest average score (3.11) among the good governance indicators, while the justice-centered index had the lowest average (2.59). In terms of rural livability, the sense of belonging to a place scored the highest (3.08), while the landscape index had the lowest average (2.3). The overall averages for good governance and livability were below optimal levels, as confirmed by one-sample t-tests. The research findings indicated a positive impact of all governance indicators on livability, with the accountability index having the most significant effect (coefficient of 0.719), explaining the majority of variance in livability. The participation index had the least impact (0.536) on rural livability in the study area.

Conclusions

The study revealed that governance and livability in the study area were perceived as suboptimal by the local community, possibly influenced by challenging environmental conditions near Afghanistan. However, there was a positive and significant correlation between governance indicators and rural livability, with the responsibility index showing the strongest correlation and the participation index the weakest. The regression model demonstrated that all governance indicators positively influenced livability, with the accountability index having the most substantial impact and the participation index the least impact on rural livability in the study area.

Keywords: Good Governance, Livability, Sustainable Development, Darmian County.

روستا و توسعه

سال ۲۷، شماره ۱۰۶، تابستان ۱۴۰۳

مقاله پژوهشی

تحلیل اثرات حکمروایی خوب بر زیست‌پذیری روستاها: مورد مطالعه شهرستان درمیان

جواد میکانیکی^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۵/۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۸/۱۶

چکیده

حکمروایی خوب لازمه توسعه پایدار روستایی از طریق مدیریت مبتنی بر مشارکت حداکثری مردم و سازگار با ارزش‌های اجتماعی و زیست‌پذیری در ابعاد مختلف زندگی روستایی است. تحقیق حاضر با هدف تحلیل اثرات حکمروایی خوب بر زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی شهرستان درمیان در استان خراسان جنوبی انجام شده است. این پژوهش از نظر ماهیت در زمره تحقیقات توصیفی - تحلیلی و از لحاظ هدف در زمره تحقیقات کاربردی به حساب می‌آید. جامعه آماری پژوهش شامل ۲۳ روستا با ۱۸۰۱ خانوار است که برحسب معیار طبقه‌های جمعیتی، موقعیت قرارگیری و پراکنش فضایی به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. حجم نمونه مورد مطالعه در سطح خانوار با استفاده از فرمول کوکران ۳۱۷ خانوار به دست آمد. مؤلفه حکمروایی خوب با ۸ شاخص در قالب ۳۱ گویه و مؤلفه زیست‌پذیری با ۱۱ شاخص در قالب ۵۳ گویه از طریق پرسش‌نامه محقق‌ساخته مورد سنجش قرار گرفت. یافته‌های تحقیق نشان داد که مؤلفه‌های حکمروایی و زیست‌پذیری از منظر جامعه محلی در سطح مطلوبی قرار ندارند؛ اما تحلیل همبستگی میان شاخص‌ها بیانگر همبستگی مثبت و نسبتاً قوی بین آن‌ها است. نتایج رگرسیون چندمتغیره نیز بیانگر این است که متغیرهای

۱- دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.
(javadmikaniki@birjand.ac.ir)

پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری و قانون‌محوری دارای بیشترین تأثیر و متغیرهای مشارکت، عدالت‌محوری و شفافیت دارای کمترین تأثیر بر زیست‌پذیری روستایی هستند.

کلید واژه‌ها: حکمروایی خوب، زیست‌پذیری، توسعه پایدار روستایی، سکونتگاه‌های روستایی مرزی.

مقدمه

با توسعه تئوری حکمروایی، مفهوم حکمروایی خوب به دلیل موفقیت آن در رسیدگی به نگرانی در دستیابی به همکاری بین دولت و مردم در مدیریت امور عمومی به کانون توجه تبدیل شده است (Zhu et al., 2024). همه ارکان جامعه روستایی در این شیوه حکمروایی برای رشد و توسعه پایدار ابعاد زندگی روستایی همگام و هماهنگ می‌شوند. به بیان دیگر، حکمروایی خوب روستایی این تضمین را می‌دهد که اولویت‌های توسعه پایدار فضاهای جغرافیایی مبتنی بر اجماع و اتفاق نظر جامعه محلی سامان و تحقق یابد (UNDP, 2000). این در صورتی است که پایداری و مطلوبیت حکمروایی، منوط به جامع‌نگری و یکپارچه‌نگری در فرایند پایداری و استمرار کارکردی آن است. به عبارت دیگر، زمانی حکمروایی مطلوب تحقق می‌یابد که تمامی کنش‌گران و نقش‌آفرینان عرصه محلی در همه فرایندهای سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، اجرا و نظارت حضور داشته باشند (Mc Gill, 1998). بدین‌سان، یکی از وظایف و تلاش‌های بایسته مدیران و دست‌اندرکاران توسعه فضاهای جغرافیایی، تسهیل مشارکت و درگیری شهروندان در امور حکمروایی است. کارآمدی حکومت در نظریه حکمروایی تابعی از چگونگی ارتباط مردم با حکومت است (Fateminia, 2007). از این‌رو، حکمروایی خوب (شایسته) به منزله سلسله‌مراتبی شدن قدرت دولت و تقسیم آن به سطوح فوق‌الذکر همراه با مشارکت مردم، نهادهای محلی و سازمان‌های غیر دولتی است که می‌تواند صدای فقیرترین، کوچک‌ترین و آسیب‌پذیرترین افراد و گروه‌های جامعه و سکونتگاه‌های دور از مرکز و در حاشیه را به گوش تصمیم‌گیران در هنگام تخصیص منابع عمومی رساند (UNDP, 2000).

حکمروایی خوب روستایی در حوزه حکمروایی منطقه‌ای قرار می‌گیرد که شامل آن قدرتی است که استعدادها را برای عمل کردن، به‌وسیله آمیزه‌ای از منابع و مهارت‌ها و اهداف در مشارکتی پایدار و ماندنی هدایت می‌کند (Goodwin, 1998). حکمروایی خوب روستایی چنانچه به‌خوبی گسترش یابد، آن‌گاه تغییر در قواعد ساختار دولتی، توازن حقوق ذی‌نفعان، بهبود روش‌های

تصمیم‌گیری، اجرای قانون، مشارکت مردمی و نظایر آن نیز به‌خوبی تحقق پیدا خواهد کرد (Welch, 2002).

حکمرانی روستایی نقش مهمی در توسعه و ثبات نواحی روستایی دارد و بر نوسازی ملی و مدیریت منابع تأثیر می‌گذارد (Chen, 2023). اصول حکمرانی خوب، مانند انصاف، شمولیت، شفافیت و پاسخگویی برای مدیریت محلی مؤثر روستا ضروری است (Zaitul et al., 2023). تکامل مدل‌های حکمرانی مانند شوراهای ملی و دولتی توسعه روستایی، بازتابی از تغییر رویکردهای مشترک بین دولتی در توسعه روستایی است (Radin et al., 1996). در کشورهای با دموکراسی‌های در حال گذار، مشارکت دادن جوامع روستایی در فرایندهای تصمیم‌گیری برای توسعه حکومت‌داری مردمی حیاتی است (Crompton et al., 2023). علاوه بر این، حکمرانی فضایی روستایی با تمرکز بر روابط انسان و زمین و تنظیم مؤثر فضای روستایی، به برنامه‌ریزی فضایی ملی کمک می‌کند و نظام‌های حکمرانی روستایی را تقویت می‌کند (Ge & Lu, 2021). به‌طور کلی، درک و اجرای شیوه‌های حکمرانی صحیح برای توسعه پایدار روستایی و پیشرفت ملی اساسی است.

جوامع روستایی از طریق فعالیتهای مختلف مانند طرح مطالبات، سازمان‌دهی جلسات محلی، شرکت در بحث با مقامات یا سرمایه‌گذاران، ارائه پیشنهادات و اظهارنظرها در مورد پروژه‌ها و همکاری با نقش‌آفرینان خارجی، درگیر فرایندهای تصمیم‌گیری می‌شوند (Bednarek-Szczepańska, 2019). با این حال، چالش‌هایی در حفظ مشارکت مؤثر جامعه در طول مراحل برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و اجرا وجود دارد و مطالعات بر اهمیت مشارکت جامعه در تصمیم‌گیری به‌عنوان یک جنبه اساسی دموکراسی و حکمرانی خوب تأکید دارند (Davids et al., 2021). علاوه بر این، اقدامات ابتکاری اجتماعی در توانمندسازی گروه‌های به حاشیه رانده شده با تقویت دادخواهی آن‌ها و تسهیل تغییرات در سطح خرد در جوامع مفید بوده است (Ichplani et al., 2018).

مرزها و مناطق مرزی شرق کشور طی سه دهه گذشته به دلیل شرایط اقلیمی، اقتصادی و اجتماعی در داخل و وضعیت خاص امنیتی و سیاسی در افغانستان با چالش‌ها و تهدیدات امنیتی متعددی روبرو بوده‌اند. فقدان امکانات لازم برای پایش مداوم این مناطق، گستردگی مرزها، بی‌ثباتی سیاسی در کشور همسایه همواره بر شدت این چالش‌ها افزوده است. پیامد زیست‌پذیری پایدار مناطق مرزی به‌ویژه سکونتگاه‌های مرزی شرق کشور، امنیت پایدار در پهنه سرزمینی کشور است و حفظ این پایگاه‌های مقاوم در مقابل ناامنی‌های محیط بیرونی ضرورتی انکارناپذیر است. رشد اندک جمعیتی در سکونتگاه‌های روستایی کشور، به‌ویژه تشدید روند تخلیه جمعیتی در مناطق خشک و مرزی یکی از

معضلات جدی پیش‌رو در حیات اقتصادی- اجتماعی جامعه روستایی است. پژوهش حاضر با هدف سنجش میزان اثرگذاری حکمروایی خوب بر جنبه‌های مختلف زیست‌پذیری روستایی در سکونتگاه‌های روستایی شهرستان مرزی در میان در استان خراسان جنوبی است تا شناخت علمی و دقیق‌تری از اثرگذاری حکمروایی در جامعه روستایی بر زیست‌پذیری روستاهای مورد مطالعه به‌منظور معطوف نمودن متولیان توسعه روستایی برای حفظ و بقای این سکونتگاه‌ها به دست آید. پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این پرسش‌ها است:

- حکمروایی خوب و زیست‌پذیری روستاهای مورد مطالعه در چه وضعیتی قرار دارند؟
- همبستگی و اثرگذاری حکمروایی خوب بر زیست‌پذیری روستاها به چه میزان است؟

مبانی نظری

همان‌طور که کوفی عنان دبیرکل اسبق سازمان ملل متحد اذعان نمود؛ حکمروایی خوب شاید مهمترین عامل در ریشه‌کنی فقر و ارتقای توسعه باشد (Zhu et al., 2024). در حال حاضر، حکمروایی خوب به‌عنوان یکی از ارکان دستیابی به اهداف توسعه پایدار در نظر گرفته می‌شود و به‌طور خاص با هدف شانزده (ترویج جوامع عادلانه، صلح‌آمیز و فراگیر) از اهداف هفده‌گانه توسعه پایدار مرتبط است. صرف‌نظر از دیدگاه اقتصادی، اجتماعی یا زیست‌محیطی، حکمرانی خوب به سنگ بنای تحقق طرح‌های مربوط تبدیل شده است (Detotto et al., 2021). اهداف توسعه پایدار سازمان ملل برای سال ۲۰۳۰ بر اهمیت ایجاد زیستگاه‌های پایدار و قابل زیست و درعین‌حال پرداختن به نابرابری‌های منطقه‌ای در ساخت و ساز و توسعه تأکید دارد (Pang et al., 2024).

مفهوم زیست‌پذیری روستایی در چارچوب پایداری، ابعاد مختلفی را در بر می‌گیرد که به کیفیت زندگی روستایی کمک می‌کند. زیست‌پذیری روستایی شامل شرایط و عوامل کلی است که جوامع روستایی را به مکان‌های مطلوب برای زندگی از جمله کیفیت زندگی و رفاه در مناطق روستایی تبدیل می‌کند. به گفته برخی از نویسندگان، زیست‌پذیری روستایی شامل محیط زیست بوم‌شناختی طبیعی، محیط اجتماعی و فرهنگی، محیط اقتصادی و سایر عناصر مرتبط است (Chen et al., 2021; Faiz et al., 2012).

در حال حاضر ارتقای کیفیت زندگی و شادکامی به‌عنوان یک هدف اساسی در پیشرفت جامعه بشری مطرح شده است. به همین ترتیب، ساکنان مناطق روستایی نیز به دنبال بهبود شرایط زندگی بهبودیافته هستند که منجر به اهمیت روزافزون زیست‌پذیری به‌عنوان یک عامل تعیین‌کننده در کیفیت و جذابیت زندگی روستایی شده است (Huang et al., 2022; Hu et al., 2023). به گفته

نیومن (Newman, 1999) زیست‌پذیری را می‌توان به‌عنوان نتیجه آثار چندوجهی و بیان پایداری محیطی که ساکنان را قادر می‌سازد تا به کیفیت زندگی قابل قبولی دست یابند تعریف کرد. ایوانز (Evans, 2002) نیز اذعان داشت که زیست‌پذیری هم پایداری وجود انسان و هم جنبه‌های اکولوژیکی را در بر می‌گیرد. برخی از محققان استدلال کرده‌اند که زیست‌پذیری ارتباط نزدیکی با کیفیت زندگی دارد؛ زیرا نشان‌دهنده تأثیر مستقیم شرایط زندگی و محیط مطلوب بر زندگی ساکنان است. برخی از محققان همچنین پیشنهاد کرده‌اند که یک روستای قابل سکونت را می‌توان به‌عنوان مکانی تعریف کرد که ساکنان می‌توانند نیازهای خود را برآورده کنند و تمایلی برای نقل مکان نداشته باشند (Mouratidis & Yiannakou, 2022). زیست‌پذیری روستایی به مجموعه‌ای از شرایط و عواملی اشاره دارد که به رفاه در مناطق روستایی کمک می‌کند.

زیست‌پذیری روستایی با استفاده از شاخص‌ها و دیدگاه‌های متنوع به دلیل ماهیت پیچیده آن ارزیابی می‌شود (Alijani et al., 2020). شاخص‌هایی مانند سطوح آلودگی، پوشش سبز و مناظر طبیعی، محیط زیست را ارزیابی می‌کنند (Savari & Moradi, 2022). عواملی شامل اشتغال، هزینه زندگی، درآمد و رفاه، اقتصادی است؛ درحالی‌که عوامل اجتماعی شامل حکمرانی روستایی، امنیت و تعاملات است (Chen et al., 2016; Paul & Sen, 2018). زیرساخت‌ها، خدمات عمومی، آموزش و مراقبت‌های بهداشتی جنبه‌های حیاتی محیط منطقه‌ای هستند (Yurui et al., 2020). باید توجه داشت که معیارهای ارزیابی در مناطق مختلف به دلیل تأثیر بافت تاریخی و فرهنگی متفاوت است (Ruth & Franklin, 2014).

سواری و مرادی (Savari & Moradi, 2022) در بررسی اثربخشی راهبردهای سازگاری با خشکسالی در تبیین زیست‌پذیری خانوارهای روستایی ایران دریافتند که خانوارهای روستایی مورد مطالعه در جنوب غرب ایران از زیست‌پذیری پایینی برخوردارند. همچنین نتایج نشان داد که شش دسته راهبرد سازگاری ۶۴/۲ درصد از واریانس زیست‌پذیری خانوارهای روستایی را در شرایط خشکسالی تبیین می‌کنند. همچنین مهم‌ترین طبقه‌های سازگاری در شرایط خشکسالی، راهبردهای کشاورزی و مدیریت محصول بود.

حجاریان (Hajarian, 2022) پژوهشی با هدف تحلیل حکمروایی خوب بر پایداری اجتماعی خانوارهای روستایی شهرستان کاشان انجام داده است. بر اساس نتایج مطالعه، مؤلفه‌های حکمروایی خوب و پایداری اجتماعی در روستاهای شهرستان کاشان به ترتیب متوسط و پایین‌تر از حد مطلوب ارزیابی شده‌اند. بر اساس یافته‌های تحقیق، ارتقاء شاخص‌های قانونمندی، شفافیت، مسئولیت‌پذیری،

کارایی و اثربخشی، مشارکت، اجماع‌گرایی، عدالت‌محوری و پاسخگویی در توسعه مؤلفه‌های پایداری اجتماعی اثرگذار هستند.

خدایانه (Khodapanah, 2021) در تحقیقی به بررسی و ارزیابی اثرات حکمروایی خوب بر زیست‌پذیری مناطق روستایی شهرستان اردبیل پرداخت. در این تحقیق جهت تحلیل موضوع در متغیر حکمروایی خوب از هفت شاخص در قالب ۳۹ گویه و در متغیر زیست‌پذیری در سه بعد اقتصادی، اجتماعی و محیطی از ۱۰ شاخص در قالب ۵۵ گویه بهره گرفته شد. نتایج یافته‌ها بر اساس ضریب همبستگی پیرسون بیانگر این بود که بین شاخص‌ها همبستگی متوسط تا ضعیفی وجود داشت. نتایج رگرسیون چندمتغیره نیز بیانگر این بود که با افزایش مشارکت‌گرایی میزان زیست‌پذیری در مناطق روستایی افزایش می‌یابد. همچنین نتایج تکنیک کوپراس از سطح‌بندی ۳۲ روستا بر اساس زیست‌پذیری نشان داد تنها یک روستا در سطح خیلی خوب قرار داشت، نه روستا در سطح خوب و ۲۱ روستا در سطح متوسط تا ضعیف و دو روستا در سطح خیلی ضعیف قرار داشتند. به عبارتی شاخص‌های زیست‌پذیری مناطق روستایی شهرستان اردبیل در وضعیت مطلوبی قرار نداشتند.

مومنی و همکاران (Momeni et al., 2020) پس از تحلیل اثرات حکمروایی خوب بر زیست‌پذیری روستاهای پیراشهری در دهستان آدران دریافتند که وضعیت شاخص‌های حکمروایی خوب در دهستان آدران، نامطلوب و وضعیت شاخص‌های زیست‌پذیری تا حدودی نسبتاً مطلوب است. بر اساس نتایج مطالعه، رابطه قوی بین تمام شاخص‌های حکمروایی خوب و زیست‌پذیری برقرار بود. در این میان متغیرهای عدالت‌محوری، مسئولیت‌پذیری، قانون‌محوری به ترتیب دارای بیشترین رابطه و متغیر شفافیت دارای کمترین رابطه با زیست‌پذیری بودند. در نهایت آن‌ها به این نتیجه رسیدند که رعایت عدالت از جانب مدیران محلی با استفاده از الگوی حکمروایی خوب باعث توزیع برابر امکانات و بهبود زیست‌پذیری و افزایش کیفیت زندگی هرچه بیشتر در مناطق روستاهای پیراشهری منطقه مورد مطالعه شده است.

سجاسی قیداری و همکاران (Sojasi Qeydari et al., 2017) در پژوهشی به تحلیل نقش مدیریت محلی در کاهش آسیب‌پذیری کالبدی با رویکرد حکمروایی خوب پرداختند، نتایج پژوهش نشان داد که بین حکمروایی خوب روستایی و توسعه کالبدی رابطه مستقیم و شدید وجود دارد و با پایین بودن سطح مدیریت محلی و حکمروایی خوب روستایی، سطح توسعه کالبدی نیز پایین خواهد بود. همچنین آزمون رگرسیون چندگانه نشان داد که حکمروایی خوب در صورت عملی شدن می‌تواند بر بهبود شاخص‌های آسیب‌پذیری اثرگذار باشد و محیط پایداری را به لحاظ کالبدی فراهم آورد. از

جمله پیشنهادهای کاربردی تحقیق، آگاه‌سازی جامعه روستایی از نظام فنی، تفویض اختیار و قدرت بیشتر به دهیاری‌ها، توانمندسازی و ظرفیت‌سازی مردم و نهادهای محلی در توسعه مسکن بود. پانگ و همکاران (Pang et al., 2024) در مطالعه‌ای با استفاده از مدل معادلات ساختاری یک نظام شاخص و جامع را از دیدگاه اجتماعی - فضایی برای بررسی زیست‌پذیری روستایی و عوامل مؤثر بر آن در پکن به کار گرفتند. نتایج نشان داد پاسخ‌دهندگان به‌طور متوسط از زیست‌پذیری روستایی رضایت دارند و ساکنان کوهستان رضایت بالاتری نسبت به ساکنان مناطق دشت داشته‌اند. تجزیه و تحلیل انجام شده نمایانگر ارتباط قابل توجه بین پنج بعد زیست‌پذیری روستایی (شامل وضعیت زیرساخت، ظاهر روستا، بار اقتصادی، فضای اجتماعی و سطح خدمات عمومی) و رضایت کلی بود.

رادین و همکاران (Radin et al., 1996) در پژوهشی با عنوان رهبری و حکمروایی جوامع روستایی به بررسی و اهمیت نقش رهبری و حکمروایی در جوامع روستایی پرداختند. براساس استدلال تحقیق، تعامل قوی بین حکمروایی و رهبری وجود دارد؛ رهبران محلی گاهی اوقات نقش مخالف با دولت و حاکمیت دارند و در موارد دیگر به‌واسطه روابط در مقیاس فضایی در خدمت دولت هستند. همچنین در خصوص ماهیت رهبری در جوامع روستایی کشورهای پیشرفته، نتایج این تحقیق بیانگر آن بود که نقش رهبران با فرایندهای حکومت مرتبط است.

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر از حیث ماهیت، توصیفی - تحلیلی و از نظر هدف در زمره تحقیقات کاربردی به حساب می‌آید. اطلاعات مورد نیاز از دو شیوه کتابخانه‌ای و پیمایشی فراهم آمده است. ابزار گردآوری داده‌های مورد نیاز از طریق پرسش‌نامه محقق‌ساخته بود که پس از انجام روایی و پایایی، تکمیل شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای روایی ابزار اندازه‌گیری از صاحب‌نظران متخصص توسعه و برنامه‌ریزی روستایی در دانشگاه‌های سطح استان استفاده شد. همچنین پایایی براساس آلفای کرونباخ برای مؤلفه حکمروایی خوب، مقدار ۰/۸۹۶ و برای مؤلفه زیست‌پذیری مقدار ۰/۹۱۶ به دست آمد. مؤلفه‌های اصلی تحقیق شامل مؤلفه حکمروایی خوب (شامل ۸ شاخص در قالب ۳۱ گویه) و مؤلفه زیست‌پذیری (شامل ۱۰ مؤلفه در قالب ۵۱ گویه) به شرح جداول ۱ و ۲ بوده است. گویه‌ها در قالب طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم، کم، متوسط، زیاد و خیلی زیاد) بوده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از پرسشگری از آماره‌های توصیفی، ضریب همبستگی و همچنین رگرسیون چندمتغیره استفاده شده است.

جدول ۱. شاخص‌ها و گویه‌های حکمروایی خوب روستایی

شاخص	گویه
مشارکت	تبادل نظر با مردم، تأمین مالی از طریق همیاری، اخذ ایده‌ها و نظرهای روستاییان، همکاری با نهادهای دولتی در اجرای طرح‌ها
قانون‌محوری	قانون‌محوری دهیاری در حوزه ساخت و ساز، پایبندی به رعایت حقوق مردم، احترام به عرف و هنجارهای روستایی، تعامل و همکاری با مردم بر مبنای توانمندی‌ها، رسیدگی به تقاضاهای مردم براساس ضابطه
پاسخگویی	پایبندی به حقوق مردم، ارائه توضیحات به مردم درباره اقدامات، کنترل و نظارت عملکرد توسط مردم، گزارش اقدامات به نهادهای ناظر
مسئولیت پذیری	پیگیر بودن نسبت به حل مسائل و مشکلات، شایسته‌سالاری در انتخاب افراد، پیگیری تقاضاها و شکایات مراجعین، برگزاری جلسات عمومی برای تشریح اقدامات
عدالت‌محوری	توزیع عادلانه امکانات و منابع، عدم اعمال نفوذ برای منافع شخصی، ترجیح منافع جمعی بر منافع شخصی، رعایت عدالت و برابری مدیران محلی در مکان‌یابی پروژه‌ها
شفافیت	صداقت با مردم، در جریان قرار دادن مردم از طرح‌ها و برنامه‌ها، نظرخواهی مداوم از مردم، حل اختلاف بین مردم و ایجاد هماهنگی با آن‌ها
کارایی و اثربخشی	حفاظت از منابع عمومی و محیط زیست، استفاده از ابتکار و نوآوری، استفاده از افراد با تجربه و شایسته، بازدیدهای مداوم و دوره‌ای از طرح‌های اجرایی، استفاده بهینه از منابع برای برآورد نیازها
اجماع‌محوری	همفکری مدیران محلی با مردم در انتخاب و اجرای پروژه‌ها، تعامل و رابطه مدیران محلی بین نهادهای اجتماعی موجود در روستا، همکاری و هماهنگی دهیار و شورا، تعامل و هماهنگی با سازمان‌ها و نهادهای قانونی

مأخذ: Dadvarkhani et al., 2011; Taleshi et al., 2019

جدول ۲. ابعاد، شاخص‌ها و گویه‌های زیست‌پذیری روستاها

بعد	شاخص	گویه
اقتصادی	اشتغال و درآمد	شغل مناسب، تعداد فرصت‌های شغلی، درآمد مناسب، انگیزه سرمایه‌گذاری در روستا
	مسکن	استحکام بنا، برخورداری از سرویس بهداشتی، برخورداری از سیستم سرمایش و گرمایش، برخورداری از روشنایی، بهسازی و نوسازی مسکن، مقاوم‌سازی مسکن
	حمل و نقل	وسایل نقلیه عمومی، وسایل نقلیه باری، حمل و نقل عمومی، شبکه حمل و ارتباطی مناسب
اجتماعی	امکانات و خدمات عمومی	کیفیت راه دسترسی، دسترسی به روستاهای اطراف، آب شرب، خدمات شرکت‌های تعاونی، خرده‌فروشی، تأمین ابزارآلات کشاورزی، بهره‌مندی از رسانه‌ها
	آموزشی و تفریحی	فضای آموزشی کافی و مناسب، دسترسی به مدارس، کیفیت تجهیزات آموزشی، امکانات و تجهیزات ورزشی، کتابخانه عمومی، اماکن فرهنگی و مذهبی، اماکن فرهنگی و تاریخی
	احساس تعلق مکانی	تمایل به زندگی در روستا، رابطه خوب با همسایگان و دوستان، امید به بهبود شرایط زندگی، دلسوزی برای عمران روستا
	مشارکت و همبستگی	ارتباط با مدیران روستایی، خودیاری، مشارکت و همفکری زنان، روحیه کار جمعی، احترام متقابل به یکدیگر، اعتماد به یکدیگر
	امنیت فردی و اجتماعی	پایین بودن جرایم، پایین بودن نزاع‌های قومی، امنیت تردد زنان در شبانه‌روز، امنیت تردد پیاده‌رو، عملکرد پاسگاه انتظامی
زیست-محیطی	بهداشت محیط	جمع‌آوری زباله‌ها، جمع‌آوری آب‌های سطحی، آرامش صوتی محیط، سیستم دفع فاضلاب
	چشم‌انداز	چشم‌انداز طبیعی، چشم‌انداز بنا و معماری، چشم‌انداز معابر، فضای سبز، حفظ اراضی طبیعی، جلوگیری از قطع درختان

مأخذ: Sadeghloo & Sojasi Qidari, 2015; Khodapanah, 2021

محدوده مورد مطالعه در این پژوهش، شهرستان درمیان در استان خراسان جنوبی است که از نظر موقعیت ریاضی بین ۳۲ درجه و ۳۳ دقیقه تا ۳۳ درجه و ۲۱ دقیقه عرض شمالی و ۵۹ درجه و ۲۸ دقیقه تا ۶۰ درجه و ۴۷ دقیقه طول شرقی قرار گرفته است. وسعت شهرستان درمیان ۵۷۹۷ کیلومتر مربع است که ۸/۶ درصد کل مساحت استان خراسان جنوبی را در بر گرفته است. این شهرستان از شمال به شهرستان قاینات، از جنوب به شهرستان سربیشه، از غرب به شهرستان بیرجند و از شرق با مرزی به طول ۷۰ کیلومتر به کشور افغانستان محدود می‌شود. شهر اسدیه مرکز شهرستان در فاصله ۹۵ کیلومتری از مرکز استان واقع شده است. شهرستان درمیان دارای چهار بخش به نام‌های بخش مرکزی، قهستان، گزیک، میاندشت و چهار نقطه شهری به نام‌های اسدیه، قهستان، گزیک و طبس است. شهرستان درمیان بر اساس آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن (۱۳۹۵) دارای ۱۵۴ آبادی دارای سکنه با ۲۳۵۵۰ نفر در قالب ۶۳۷۶ خانوار بوده است (South Khorasan Management and Planning Organization, 2022). جامعه آماری پژوهش شامل ۹۳ روستای دارای دهیاری با مجموع ۱۰ هزار خانوار است که در این تحقیق تعداد ۲۳ روستا با جمعیت ۶۵۲۵ نفر در قالب ۱۸۰۱ خانوار برحسب معیارهای طبقه‌های جمعیتی، موقعیت قرارگیری و پراکنش فضایی به عنوان نمونه انتخاب شد. حجم نمونه مورد تحقیق با استفاده از فرمول کوکران ۳۱۷ خانوار و تعداد نمونه در هر روستا به روش تناسب و سهمیه به شرح جدول ۳ به دست آمد. برای تعیین حجم نمونه تحقیق از فرمول کوکران به شرح زیر استفاده شد:

$$n = \frac{Nt^2.pq}{Nd^2 + t^2.pq} \quad (۱)$$

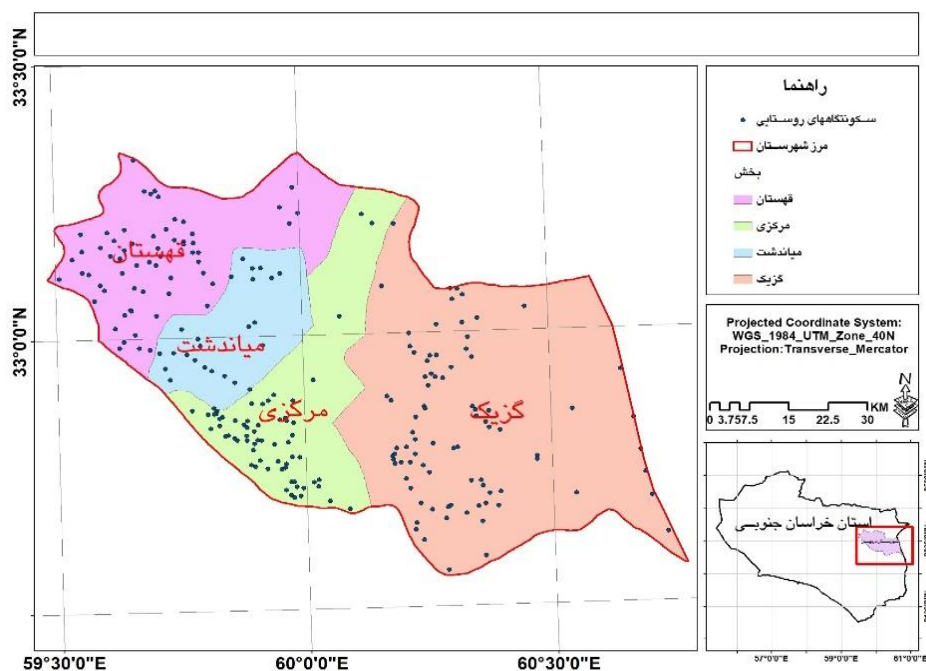
در رابطه بالا n تعداد نمونه آماری، N جامعه آماری (۱۸۰۱ خانوار)، t سطح اطمینان (۱/۹۶)، d دقت مورد نظر برای نمونه‌گیری (۰/۰۵)، p احتمال تأثیر متغیر مستقل بر وابسته (۰/۵) و q - احتمال عدم تأثیر متغیر مستقل بر وابسته (۰/۵) است.

$$n = \frac{(1801)(1.96).(0.5)(0.5)}{1801(0.05)^2 + (1.96).(0.5)(0.5)} = 317$$

جدول ۳. روستاهای نمونه تحقیق به تفکیک بخش و دهستان

شهرستان	بخش	دهستان	روستا	جمعیت	خانوار	تعداد نمونه
شهرستان درمیان	قهستان	کوشک	بیدسک	۴۲	۲۰	۳
			رجنوک	۱۱۷	۳۸	۷
			خسروآباد	۴۶۰	۱۳۰	۲۳
			فور خاص	۲۷۳	۷۷	۱۳
	قهستان	قهستان	ماسنان	۱۲۶	۴۱	۷
			اویشک	۱۳۸	۳۵	۶
			سراب	۲۷۱	۸۶	۱۶
	گزیک	طبس مسینا	مور تیغ	۱۹۰	۴۶	۸
			رزه	۲۰۵	۵۴	۱۰
			فیض آباد	۳۲۹	۷۶	۱۳
			احمدآباد	۵۸۲	۱۴۱	۲۶
	گزیک	گزیک	آبگرم	۴۱۸	۸۹	۱۶
			گاویج	۴۸۴	۱۱۵	۲۰
	مرکزی	درمیان	گزند	۱۰۷	۳۰	۵
			بنیاب	۲۱۱	۵۳	۹
			زیدان	۳۴۸	۹۵	۱۷
فورگ			۶۹۰	۲۰۴	۳۷	
میاندشت	بورنگ	نخاب	۱۳۷	۳۶	۶	
		تخویج	۱۸۹	۶۰	۱۰	
		مسک	۳۷۵	۱۳۹	۲۴	
	گسک	سیدان	۳۲۴	۹۷	۱۷	
		اویجان	۱۸۵	۵۳	۹	
	فخرود	فخرود	منصورآباد	۳۲۴	۸۶	۱۵
جمع			۶۵۲۵	۱۸۰۱	۳۱۷	

مأخذ: Statistical Center of Iran, 2016

شکل ۱. پراکنش سکونتگاه‌های روستایی شهرستان درمیان به تفکیک بخش

نتایج و بحث

داده‌های گردآوری شده حاصل از عملیات پیمایشی در خصوص مؤلفه‌های اصلی تحقیق شامل حکمروایی خوب و زیست‌پذیری روستایی با شاخص‌ها و نماگرهای مربوط مندرج در جداول ۱ و ۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. محاسبه میانگین نقطه‌نظرهای افراد نمونه تحقیق نشان داد که در مورد مؤلفه حکمروایی خوب، شاخص قانون‌محوری با رقم ۳/۱۲ و شاخص مشارکت با رقم ۳/۱۱ بالاترین و عدالت‌محوری با رقم ۲/۵۹ پایین‌ترین میانگین‌ها را به خود اختصاص داده‌اند. در مورد مؤلفه زیست‌پذیری روستایی، شاخص‌های امنیت فردی و اجتماعی و احساس تعلق مکانی به ترتیب با رقم‌های ۳/۱ و ۳/۰۸ بالاترین و شاخص چشم‌انداز با رقم ۲/۳ پایین‌ترین میانگین‌ها را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۴. میانگین شاخص‌های حکمروایی و زیست‌پذیری روستایی از منظر نمونه مورد مطالعه

شاخص‌های زیست‌پذیری روستایی			شاخص‌های حکمروایی خوب		
میانگین	انحراف معیار	شاخص	میانگین	انحراف معیار	شاخص
۲/۹۶	۰/۶۵	اشتغال و درآمد	۳/۱۱	۰/۶۸	مشارکت
۲/۹۳	۰/۵۲	مسکن	۳/۱۲	۰/۷۳	قانون محوری
۲/۶۴	۰/۵۲	حمل و نقل عمومی	۳/۰۵	۰/۵۸	پاسخگویی
۲/۵۲	۰/۵۵	امکانات و خدمات عمومی	۳/۰۷	۰/۶۲	مسئولیت‌پذیری
۲/۸۲	۰/۴۷	آموزشی و تفریحی	۲/۵۸	۰/۷۴	عدالت محوری
۳/۰۸	۰/۶۷	احساس تعلق مکانی	۲/۷۵	۰/۷۲	شفافیت
۳/۰۱	۰/۶۷	مشارکت و همبستگی	۲/۵۹	۰/۷۵	کارایی و اثربخشی
۳/۱	۰/۶۲	امنیت فردی و اجتماعی	۲/۹۹	۰/۷۰	اجماع محوری
۲/۳۹	۰/۵۹	بهداشت محیط			
۲/۳	۰/۵۵	چشم‌انداز	۲/۹۳	۰/۵۶	میانگین کل
۲/۷۵	۰/۴۰	میانگین کل			

مأخذ: یافته‌های پژوهش

با توجه به یافته‌های تحقیق، میانگین کل شاخص‌های حکمروایی خوب و زیست‌پذیری روستایی کمتر از حد مطلوب بوده است. برای اطمینان از معنی‌داری این میانگین‌ها (۲/۹۳ برای حکمروایی و ۲/۷۵ برای زیست‌پذیری) از آزمون t تک‌نمونه‌ای استفاده شد. براساس مقادیر میانگین و اختلاف از میانگین نظری (عدد ۳) و همچنین سطح معنی‌داری، حکمروایی خوب و زیست‌پذیری روستایی از منظر نمونه تحقیق در حد مطلوبی قرار ندارد.

جدول ۵. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای بررسی وضعیت حکمروایی خوب و زیست‌پذیری روستایی

مؤلفه	میانگین	آماره t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری	اختلاف از میانگین نظری	وضعیت
حکمروایی خوب	۲/۹۳	۲/۱۸۵	۳۱۶	۰/۰۳۰	-۰/۰۷	نامطلوب
زیست‌پذیری روستایی	۲/۷۵	۱۰/۵۵۸	۳۱۶	۰/۰۰۰	-۰/۲۶	نامطلوب

میانگین نظری = ۳

مأخذ: یافته‌های پژوهش

برای بررسی ارتباط میان متغیرهای تحقیق از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج نمایانگر رابطه مستقیم و معنی‌دار همه شاخص‌های حکمروایی خوب و زیست‌پذیری روستایی است. با

تحلیل اثرات حکمروایی خوب بر.....

توجه به مقادیر جدول ۶ بیشترین میزان همبستگی مربوط به شاخص مسئولیت‌پذیری با ضریب ۰/۷۱۹ و کمترین مقدار مربوط به شاخص مشارکت با ۰/۵۳۶ است. با این حال، میزان ضریب همبستگی شاخص‌های هشت‌گانه حکمروایی خوب با شاخص زیست‌پذیری روستایی بیشتر از ۰/۵ بوده است.

جدول ۶. نتایج میزان همبستگی بین زیست‌پذیری روستایی و شاخص‌های حکمروایی

زیست‌پذیری روستایی	شاخص‌های حکمروایی	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی‌داری
زیست‌پذیری روستایی	مشارکت	۰/۵۳۶	۰/۰۰۰
	قانون‌محوری	۰/۶۶۵	۰/۰۰۰
	پاسخگویی	۰/۶۳۳	۰/۰۰۰
	مسئولیت‌پذیری	۰/۷۱۹	۰/۰۰۰
	عدالت‌محوری	۰/۶۰۲	۰/۰۰۰
	شفافیت	۰/۵۵۴	۰/۰۰۰
	کارایی و اثربخشی	۰/۵۴۸	۰/۰۰۰
	اجماع‌محوری	۰/۵۳۳	۰/۰۰۰

مأخذ: یافته‌های پژوهش

در ادامه با توجه به هدف اصلی تحقیق در خصوص اثرات حکمروایی بر زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی از منظر خانوارهای نمونه تحقیق جهت تعیین سهم هریک از شاخص‌های هشت‌گانه حکمروایی در پیش‌بینی رفتار متغیر وابسته تحقیق از آزمون رگرسیون استفاده شد. بر اساس جدول ۷ و با توجه به سطح معنی‌داری متغیرها می‌توان گفت تمام متغیرها به جزء متغیرهای کارایی و اجماع‌محوری بر زیست‌پذیری روستاها تأثیر دارند که در این میان، متغیرهای پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری و قانون‌محوری دارای بیشترین اثر و متغیرهای مشارکت، عدالت‌محوری و شفافیت دارای کمترین تأثیر بر متغیر وابسته بوده‌اند. بررسی هم‌خطی مدل رگرسیونی، مقادیر ضریب تحمل^۱ و عامل تورم واریانس^۲ نشان دهنده عدم وجود رابطه هم‌خطی بین متغیرها است.

1. Tolerance
2. Variance Inflation Factor (VIF)

جدول ۷. نتایج ضرایب رگرسیون چندمتغیره در مورد اثرگذاری حکمروایی بر زیست‌پذیری

شاخص	ضرایب		آماره t	سطح معنی‌داری	آماره‌های هم‌خطی	
	غیر استاندارد	استاندارد			VIF	Tolerance
	B	S.E	Beta			
عدد ثابت (عرض از مبدأ)	۰/۹۶۹	۰/۰۸۲	—	۱۱/۸۲	---	---
مشارکت	۰/۰۹۳	۰/۰۳۳	۰/۱۵۷	۲/۷۹	۰/۳۵۸	۲/۷۹
قانون محوری	۰/۱۶۱	۰/۰۳	۰/۲۹۱	۵/۴۰	۰/۳۸۹	۲/۵۷
پاسخگویی	۰/۲۵۲	۰/۳۱	۰/۳۶۶	۸/۱۴	۰/۵۵۹	۱/۷۹
مسئولیت‌پذیری	۰/۲۱۱	۰/۰۴	۰/۳۲۳	۴/۳۳	۰/۲۰۴	۴/۸۹
عدالت محوری	۰/۸۴	۰/۳۲	۰/۱۵۸	۲/۶۴۹	۰/۳۱۸	۳/۱۴۶
شفافیت	۰/۴۸	۰/۲۹	۰/۱۵۷	۲/۷۹۶	۰/۲۴۵	۲/۸۹
کارایی و اثربخشی	...	۰/۰۳۷	...	...	۰/۲۵۹	۱/۷۸
اجماع محوری	۰/۳۲	۰/۳۳	۰/۵۹	۰/۹۸۹	۰/۳۲۳	۳/۱۸۳

مأخذ: یافته‌های پژوهش

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

حکمروایی خوب روستایی یکی از عوامل تأثیرگذار بر زیست‌پذیری و توسعه پایدار روستایی محسوب می‌شود. نهادهای مدیریتی در سطح روستاها، الگوهای نسبتاً پایدار رفتار یا مجموعه‌ای از الگوها، روابط، روندها و ابزارهایی هستند که در زیست‌پذیری روستایی تأثیرگذارند. تحلیل اثرگذاری حکمروایی بر زیست‌پذیری روستاها به‌ویژه روستاهای مرزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ لذا این تحقیق با هدف ارزیابی اثرگذاری حکمروایی روستایی بر زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی شهرستان درمیان شکل گرفت. نتایج تحقیق نشان داد که از منظر جامعه محلی، حکمروایی و زیست‌پذیری در محدوده مورد مطالعه در سطح مطلوبی قرار ندارد. شرایط نامساعد محیط طبیعی در هم‌جواری با افغانستان یکی از دلایل عمده این وضعیت به حساب می‌آید. با این حال، نتایج تحقیق در مبحث همبستگی بین شاخص‌های حکمروایی و زیست‌پذیری روستایی نمایانگر همبستگی مثبت و معنی‌دار و نسبتاً قوی است؛ به‌طوری‌که بیشترین ضریب همبستگی مربوط به شاخص مسئولیت‌پذیری و کمترین مقدار مربوط به شاخص مشارکت بوده است. مدل رگرسیونی تمام شاخص‌های حکمروایی بر زیست‌پذیری تأثیر مثبت داشته‌اند. در این میان، متغیرهای پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری و قانون محوری دارای بیشترین تأثیر و متغیرهای مشارکت، عدالت محوری و شفافیت دارای کمترین تأثیر بر زیست‌پذیری روستایی بوده‌اند. نتایج تحقیق حاضر با اندکی تفاوت در میزان اثرگذار شاخص‌های حکمروایی بر زیست‌پذیری روستایی با پژوهش‌های خدایانه (Khodapanah, 2021) و

مومنی و همکاران (Momeni et al., 2020) همخوانی دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش و در راستای تحقق اهداف توسعه پایدار و تقویت شاخص‌های زیست‌پذیری روستایی، راهکارهای ذیل پیشنهاد می‌شود:

- با توجه به اینکه مؤلفه حکمروایی از منظر جامعه محلی در سطح مطلوبی ارزیابی نشده است و این قضیه به‌طور عمده متأثر از پایین بودن میانگین شاخص‌های عدالت‌محوری، شفافیت و کارایی بوده است؛ بر همین اساس نیازمند نظارت نهاد‌های متولی و بازدیدهای میدانی ناظران و ارزیابی مداوم عملکرد دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی روستایی است.
- با توجه به اینکه مؤلفه زیست‌پذیری از منظر جامعه محلی در سطح مطلوبی ارزیابی نشده است که به‌طور عمده تحت تأثیر ضعف امکانات عمومی و حمل و نقل و همچنین بهداشت محیط بوده است، تلاش در جهت رفع این کاستی‌ها به احساس تعلق و دلبستگی مکانی و ماندگاری جمعیت در سکونتگاه‌های روستایی مناطق مرزی محدوده مورد مطالعه منجر خواهد شد.
- استفاده از ظرفیت‌های محلی و همچنین تقویت روابط اقتصادی و تجاری و فعال نمودن بازارچه‌های مرزی می‌تواند به تقویت بنیان‌های اقتصادی و تولیدی و بهبود امکانات خدماتی، رفاهی و حمل و نقل منجر شود
- پیامد پایداری اقتصادی و اجتماعی مناطق مرزی از طریق زیست‌پذیری سکونتگاه‌های روستایی، امنیت پایدار در پهنه سرزمینی کشور است و حفظ این پایگاه‌های مقاوم در مقابل ناامنی‌های محیط بیرونی در شرایط نامساعد محیط جغرافیایی ضرورتی انکارناپذیر است.

منابع

1. Alijani, S., Pourahmad, A., Hatami Nejad, H., Ziari, K. & Sodoudi, S. (2020). A new approach of urban livability in Tehran: Thermal comfort as a primitive indicator. Case study, District 22. *Urban Climate*, 33, 100656. <https://doi.org/10.1016/j.uclim.2020.100656>.
2. Bednarek-Szczepańska, M. (2019). The Role of local communities in the process of siting of the unwanted facilities within the rural areas in Poland. *Eastern European Countryside*, 25(1), 63-94. <https://doi.org/10.12775/EEC.2019.003>.
3. Radin, B.A., Agranoff, R., Bowman, A.O'M., Buntz, C.G, Ott, J.S., Romzek, B.S. & Wilson, R. (1996). New governance for rural America: Creating intergovernmental partnerships. Kansas Open Books. 52. University Press of Kansas. <https://doi.org/10.17161/1808.32697>.

4. Chen, Y., Lü, B. & Chen, R. (2016). Evaluating the life satisfaction of peasants in concentrated residential areas of Nanjing, China: A fuzzy approach. *Habitat International*, 53, 556-568. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2016.01.002>.
5. Chen, Z., Li, Y., Liu, Y. & Liu, X. (2021). Does rural residential land expansion pattern lead to different impacts on eco-environment? A case study of loess hilly and gully region, China. *Habitat International*, 117, 102436. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2021.102436>.
6. Chen, B. (2023). Rural Gangs and village governance. In: The Underworld of Rural China. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-8710-6_8.
7. Crumpton, C.D., Cifuentes, M. & Roche, J. (2023). Rural grassroots governance-building in Myanmar. In: Ockey, J., Talib, N.S. (eds) Democratic recession, autocratization, and democratic backlash in Southeast Asia. Contestations in Contemporary Southeast Asia. Palgrave Macmillan, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-9811-9_7.
8. Dadvarkhani, F, Salmani, M, Farhadi, S. & Zare, Z. (2011). Good governance for rural poverty reduction strategy. *Journal of Human Geography*, 3(4), 103-120. [In Persian]
9. Davids, G., Prince, T., Makiva, M. & Fagbadebo, O. (2021). A rural perspective on the practice and challenges of community participation in post-apartheid South Africa insights from rural beaufort-west municipality. *Public Policy and Administration Research*, 11(3). <https://doi.org/10.7176/PPAR/11-3-06>.
10. Detotto, C., Giannoni, S. & Goavec, C. (2021). Does good governance attract tourists? *Tourism Management*, 82, 104155. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2020.104155>.
11. Evans, P. B. (Ed.). (2002). Livable cities: Urban struggles for livelihood and sustainability. Univ of California Press.
12. Faiz, A., Wang, W. & Bennett, C. (2012). Sustainable rural roads for livelihoods and livability. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 53, 1-8. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.854>.
13. Fateminia, S. (2007). Citizenship culture: Incarnate good governance, efficiency organization and active citizen. *Social Welfare*, 7(26), 35-58. [In Persian]
14. Ge, D., & Lu, Y. (2021). A strategy of the rural governance for territorial spatial planning in China. *Journal of Geographical Sciences*, 31, 1349-1364. <https://doi.org/10.1007/S11442-021-1900-6>.
15. Goodwin, M. (1998). The Governance of Rural Areas: Some Emerging Research Issues and Agendas. *Journal of Rural Studies*, 14(1), 5-12. Available at: <https://api.semanticscholar.org/CorpusID:153459050>.

16. Hajararian, A. (2022). Responsibility for good governance on the social sustainability of rural households (Case study: Rural areas of Kashan). *Geography and Environmental Sustainability*, 12(42), 41-55. [In Persian]
17. Hu, G., Wang, J., Fahad, S. & Li, J. (2023). Influencing factors of farmers' land transfer, subjective well-being, and participation in agri-environment schemes in environmentally fragile areas of China. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(2), 4448-4461. <https://doi.org/10.1007/s11356-022-22537-4>.
18. Huang, X., Yang, F. & Fahad, S. (2022). The impact of digital technology use on farmers' low-carbon production behavior under the background of carbon emission peak and carbon neutrality goals. *Frontiers in Environmental Science*, 10, 1002181. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.1002181>.
19. Ichplani, P., Kumar, A. & Mayberry, J. (2018). Engaging rural communities in communication processes. *The Journal of Development Communication*, 29(2), 62-75. Retrieved from <https://jdc.journals.unisel.edu.my/index.php/jdc/article/view/133>.
20. Khodapanah, Q. (2021). Assessing the governance effects worthwhile on the resilience of villages case study: Central part of Ardabil city. *Journal of Regional Planning*, 11(41), 83-100. [In Persian]
21. McGill, R. (1998). Urban management in developing countries. *Cities*, 15, 463-471. [https://doi.org/10.1016/S0264-2751\(98\)00041-9](https://doi.org/10.1016/S0264-2751(98)00041-9).
22. Momeni, A., Jahanshiri, M. & Azmi, A. (2020). The effects of good governance on the viability of urban peripheral settlements in Adran rural district. *Preipheral Urban Spaces Development*, 2(1), 193-205. 20.1001.1.26764164.1399.2.1.12.9. [In Persian]
23. Mouratidis, K., & Yiannakou, A. (2022). What makes cities livable? Determinants of neighborhood satisfaction and neighborhood happiness in different contexts. *Land Use Policy*, 112, 105855. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2021.105855>.
24. Newman, P.W. (1999). Sustainability and cities: Extending the metabolism model. *Landscape and Urban Planning*, 44(4), 219-226. [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(99\)00009-2](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(99)00009-2).
25. Pang, Y., Zhang, W. & Jiang, H. (2024). A socio-spatial exploration of rural livability satisfaction in megacity Beijing, China. *Ecological Indicators*, 158, 111368. <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2023.111368>.
26. Paul, A., & Sen, J. (2018). Livability assessment within a metropolis based on the impact of integrated urban geographic factors (IUGFs) on clustering urban centers of Kolkata. *Cities*, 74, 142-150. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2017.11.015>.
27. Ruth, M., & Franklin, R.S. (2014). Livability for all? Conceptual limits and practical implications. *Applied Geography*, 49, 18-23. <https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2013.09.018>.

28. Sadeghloo, T., & Sojasi Qidari, H. (2015). Survey relationship between rural settlement livability and rural resilience in front of natural disaster in rural areas of Mravehtapeh and Palizan County. *Journal of Emergency Management*, 3(2), 37-44. <https://doi.org/20.1001.1.23453915.1393.3.2.4.7>. [In Persian]
29. Savari, M., & Moradi, M. (2022). The effectiveness of drought adaptation strategies in explaining the livability of Iranian rural households. *Habitat International*, 124, 102560. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2022.102560>.
30. Sojasi Qeydari, H., Esfaram, Y. & Rahbari, M. (2017). Analysis Local management role in reducing the physical vulnerability approach to good governance (Case study: Bahmaei Sarahdi Garbi rural district). *Rural Development Strategies*, 4(3), 405-426. <https://doi.org/10.22048/rdsj.2018.70269.1616>. [In Persian]
31. Statistical yearbook of Iran. (2016). Statistical Center of Iran.
32. South Khorasan Management and Planning Organization (2022). Statistical Yearbook of South Khorasan Province. [In Persian].
33. Taleshi, M., Darban astane, A. & Mousavi, S. (2019). Evaluation of rural governance for achievement of a sustainable local government (Case study: Rural area surrounding Karaj metropolis). *Journal of Research and Rural Planning*, 8(2), 131-144. [In Persian]
34. UNDP. (2000). Report deepening democracy in a fragmented world. Oxford University Press.
35. Welch, R. (2002). Legitimacy of rural local government in the new governance environment. *Journal of Rural Studies*, 18(4), 443-459. [https://doi.org/10.1016/S0743-0167\(02\)00050-5](https://doi.org/10.1016/S0743-0167(02)00050-5).
36. Yuen, B., & Ooi, G.L. (2009). Introduction: World cities - challenges of liveability, sustainability and vibrancy. World cities: Achieving liveability and vibrancy, Forthcoming, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1469435>.
37. Yurui, L., Luyin, Q., Qianyi, W. & Karácsonyi, D. (2020). Towards the evaluation of rural livability in China: Theoretical framework and empirical case study. *Habitat International*, 105, 102241. [10.1016/j.habitatint.2020.102241](https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2020.102241)
38. Zaitul, Z., Ilona, D. & Novianti, N. (2023). Good governance in rural local administration. *Administrative Sciences*, 13, 19. <https://doi.org/10.3390/admsci13010019>.
39. Zhu, B., Yang, M. & Chu, X. (2024). Good governance and innovation: Economic freedom matters. *Technological Forecasting and Social Change*, 205, 123527. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123527>.